

DOMOVINA

Uvodništvo
je na Schillerjevi cesti št. 2. — Dopolno blagovilno fran-
kizir, rokopisni se ne vrabljajo.

Iskanije izkrist na leden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter valje za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 meseca 3 kron. Za Ameriko
in druge dežele takšno vsot, kolikor mala pošiljka, namre: Na leto 17 kron,
pol leta 8 kron 50 vti. Napolniti se pošilja upravitelju, plačuje se vsagej.

En časovno
se plačuje od vsake pošiljke po 20 vtiarjev za vsak-
okrat: za valje časovno in vsakokratno iskanje
samo po post.

Protipoljski predlogi in njih odmev na Madžarskem.

IV pruskem delovnem zboru je predložila pruska vlada dva zakonska načrta uspešna proti Poljakom, namenjena v obrambo Nemčija na zapadnem Prusku in na Poznanjskem. En zakon prepoveduje posestvati se na javnih slobodih na Pruskem drugemu jeziku kot nemščini. S tem bi bila poljskim delavcem naravnost onemogočena vsaka strokovna organizacija, odvzeta bi jim bila vsaka politična pravica, čeprav so pruski državljani ter Prusiji plačujejo davke in kri in denarja. — Drugi zakon je predlog o razvlastnevanju poljske zemljiške posesti. S tem zakonom bi zadobila pruska komisija za naseljevanje Nemcev v poljskih krajih pravico, Poljakom siloma iztrgati zemljiško posest in rok ter je pognati po svetu. V ta namen zahteva pruska vlada 400 milijonov mark. (Do sedaj je to potrosila 350 milijonov). Ta zakonski predlog je predložil knez Bülow z govorom, kakršnega pač moremo pričakovati od odvetnika državnega reparatva; falsificiral je dejstva in pojme s cinizmom, kateri bi bil v moderni in kulturni državi nemogoč — na Prusku je pa mogoč! Dejal je med drugim, da je delovanje pruske vlade in družbe za naseljevanje odlično kulturno delo, da je pa v zadnjem času komisija naletela na hude težave. „Ne moremo kupovati zemljišč s proste roke, ostaje nam torej še edino sredstvo: ekspiracija. To sredstvo je po mojem prepričanju zakonito dopustno. Tudi ni novo; knez Bismarck se ga je hotel že prej enkrat poslužiti. Trenotek, ko treba vporabiti to prej odlojeno sredstvo, je sedaj napočil. Proščeval sem

še enkrat temeljito za vprašanje, predno sem se odločil nastopiti to pot in prišel sem do prepričanja, da brez razvlastnevanja (ekspiracije) ne pridemo k cilju. Vsi novejši ponemščujoči predlogi brez ekspiracije nič ne izdajo“. Potem pravi nemški sodnik, nemški pogum in odkritost na usta nemškega kancelarja: „Ne bomo rabili ostrega orožja ekspiracije za napad ampak za obrambo. Tlačiteljske politike ne delajo Nemci ampak Poljaki“. Na ta način in v tem duhu falsificira nadalje ta nemški knez zgodovino strjejoč, da so Nemci vedno obhalevali, ko so se Poljakom ukazali prijazne. Toda od 1863. l. je stvar drugačna. „Od te dobe se je hvalaboga zboljšal naš položaj na svetu tako, da je misel na pomoč izza mej naše države, oziroma na vstajo, zastoj. Politika sedanje vlade je politika Bismarcka in Fridriha Velikega. Vemo ravno tako dobro kakor Poljaki, da dosežemo svoj cilj le še tedaj, ko dosežemo ta, da bodo Nemci imeli vedno v svoji lasti ko Poljaki“. — Tako je svernil knez Bülow celo uro. Nam pa je teh par stavkov dovolj, da vsako sprevidi kako široko in ohlapno vest imajo pruski politiki. Proti temu barbarstvu se oglašajo vsi dostojnejši listi in politiki, dobro vedo, da bo ta zakon, ako ga pruska zbornica sprejme, pokrtil Prusijo s sramoto pred celim civiliziranim svetom, da pa ne bodo koristili ponemščujoči njih politiki. Proti tem predlogom je prinesla „Frankfurter Zig.“ oster članek. Tudi znani politik in profesor Delbrück se je v svojih „Prousiache Jahrbücher“ ostro obrnil proti tem predlogom. „Berliner Tageblatt“ pravi o njih, da se plod pruskega nacionalizma. Ta „nationalisem“ pa je za mnoge stranke maska, pod katero skrivajo svojo politično nezmožnost raz-

rečno zbilnost in nazadnjajstvo. „Tej karakteristiki nimamo nič dodati, k večjemu tu, da sta Bülow in Apponyi značen partek! O tem nam priča odmev, ki so ga vzbudile te pruske brutalnosti v državi madžarske aristokratske klike. „Bedapetti Hirlap“, glasilo Ergona Rakovija, člana madžarske zbornice, je prinesel to isti članek, v katerem govori o „pruski železni roki“, katera se je dvignila nad Poljake na Poznanjskem in v zahodni Prusiji. Madžarski list govori o globoko vzkrenjalni ljubezni poljskega naroda do ročne grde in maternega jezika, s katero so poljski kmetje in vseposelstniki do sedaj uspešno branili svojo po pradedih podedovano last proti napadom pruske vlade, ki je zastoj potrosila 350 milijonov mark, da bi jim to last iztrgala iz rok. Pravi pa tudi, da je posemenenje teh dežel, državna neobhodnost vsa ga nemškega naroda in cele nemške države. Brezsrčno je pruska politika — ali v nemškem interesu potrebna in nikdo nima pravice zmerjati zaradi tega Prusije, ki je svobodna, suverena država ter sme kot taka postopati s svojimi podaniki popolnoma po svoji volji, v telesni obliki zakona! „Tudi Madžari imajo svoje „poljsko vprašanje“. In bil bi baje še skrajni čas, da bi se nezveste nemadžarske narodnosti, katere madžarska država obdajne s zemljiško posejto (!), prvi (!) sitom (!) kolami (!) otroškimi zavetili (!!) itd. in katere za vse to spodkopajejo državni red, jednoto in celoto države ter se vedejo s sovražniki, — da bi na te nemadžarske narodnosti po pruskem vzoru paša železna rokava Ogrskem gospodujočega madžarskega naroda. Finančni položaj ogrske države ni prav nič slabši (?) nego je

stanje pruskih državnih finanč, in ako ima Prusija za omenjene namene 300 milijonov mark, se boje tudi na Ogrskem našlo za sedaj vsaj 100 milijonov kron — in minister Daranyi (ogrski poljedelski minister) bode še vedel, kako naj je porabi. Kramo daje so se torej našle; kakor se vedno najdejo. Pa če prav nikakor ne dvomimo o tem, da Madžari nima posemati Prus. Je vendar med Madžari in Prusi še velikanski razloček. Ako nemški narod na Pruskem pozablja na ose idejale, ki so mu jih postavili njegovi duševni veličani Kant, Herder, Fichte in drugi, kateri so nekaj visoko dvignili zastavo najvišje naravnosti in humanitete, ako so vrhji ne samo humanost, pravico, spoštovanje do kraljevskih obljub mad stare šare, ampak tudi siloma jemljejo meščanom svojih sodržavljancev to, kar proglašajo za se kot nedotakljivo, sveto stvar, na kateri slonj vsi sodanji družabni red, t. j. ako oropajo svoje poljske sodržavljane njih lastnine — se pokrivajo s tem s sramoto pred celim svetom, skillejejo se po lahko na to, da se politično, gospodarski in kulturno jednotni narod, trepeti veliko večino v državi. Pa tudi to jim ne daje pravice do nasilstva in njih protipoljska politika ostane še kljub temu sramoten barbarizem. Kako naj pa ti mongolski nomadi, ki so zavladali in še vladajo na Ogrskem zagovarjajo svoja nasilstva? Na Ogrskem vladajoča aristokratsko-klerikalna klika ni samo proti nemadžarskim narodnostim ampak tudi proti madžarskemu ljudstvu v prav nesumni manjšini; vsled svoje potratnosti je od 1848. l. napravila je še tri četrtine poledovane zemljiške lastnine ter je popolnoma odvisna od mitov in podpore vlad, parlamentarnih klik, desur-

LISTEK.

Palica Petra Gašparja Sveteckega.

Češka asocijal Svatoptekl Češk. Poslovni
J. Glušar.

„Gospod Vrhota“, je našel priljublivo, upam, da boe nazadnje vendar našliš mojo iskreno prošnjo in mi dala palico.“
„Idi mi vendar nekam s to vtrajo palico! Ali se ti je popolnoma pamet smela saradi nje?“ je rekel Vrhota in Ene se ni je omračilo.
„Edin pameten ugovor“ je nadaljeval Svetecki pogumno, „bi bilo spoštovanje do dedovega spominka. Ali palica ni bila nikdar ali vaj za njegova prvotna last. To znamenje dokazuje brez dvoma, da je bila last kakoga člana rodnine Sveteckih, brez dvoma

Petra Gašparja —
„A kako je prišla potem v našo rodovino? Ali misliš mogote, da smo jo ukradli?“
„Nikdar! Saj se je to lahko zgodilo na kakorinskih spodoben način. Petra Gašparja je mogote kodaj smakalo denarja — mogote je potem palico prodal — mogote je še le po njegovi smrti —“
„Prosim te, pazi vendar enkrat tega Petra Gašparja pri miru. Sit sem ga še do grla. Kaj hočeš s njegovjo palico? Ali mogote misliti, da si najim kako v soroda —?“
„O tem sem prepričan.“
„Ti, ti da si plemičkega roda? Ti? V tvojih šilah bi bila modra kri? Hahahaha!“
Vrhota je vstal in se je smejal na van usta, gledal s razširjenim pogledom na gosta in mu pihal naravnost v obraz oblake dima. Tudi Svetecki je vstal in je vrgel pipe na stol. Kri mu je za-

enkrat stopil v glavo. Ta miren človek je bil nenkrat kakor spremenjen. Stala sta nasproti, kakor dva bojevita petelca.
„Zakaj bi ne bil iz plemenitega roda?“ — je zaklical Svetecki ostro.
„Imam pisma, ki —“
„Ni treba pism. Tvoj obraz je najboljši dokaz, boljše ko pismo na odsvi knji, da so tvoji predniki k večjemu kralji plemenitalem razdrapano čevljo.“
„Ne šalite mojih prednikov! Mogote so bili boljše ko vasi —“
„Ne becede več! Sicer pozabim, da si moj gost —“
„Ko bi ne bilo te palice, se ne bi nikdar izpo-taviljal takemu gostoljubju. Odidem. Palico pa bom dobil, če ne prej, pa poseje!“
„Palice nikdar — s palice merda prej —“
„S takim obnašanjem dokazujete najboljšo, da niste vredni, da bi se

vaša roka dotikala take dragocene relikvije. Ko bi vedel ubogi Peter Gašpar —“
„Tu imaš Petra, — tu imaš Gašparja!“
In na hrbot gospoda Sveteckega, ki se je med tem razburjenim pogovorom počel in s stisnjenimi pestmi usnil proti vratom dvorčiča in ki je v tem trenutku na pol obrnjen se bil skoro na prostem, je padla dragocena palica dvakrat tako silno, da se je razlomila na dvoje in da je padel gospod Svetecki na tla.
Mogote so bile tega padca krive še kakšne druge okolščine. Za izgumiz gostom so se vrata z repotem zaprla.
Gospod Svetecki je segel nekotno po spodnje polovico slomljene palice, ki je letala poleg njega in se je s to šavo vrdignil. Pogr. sil se je s ostankom palice parkrat proti zaprtim vratom, ter je pri tem mrmral nerazumljivo

— **Komski društvo** za Maribor in okolice si je izvolilo prednostnik dr. Lorberja ml. Društvo je postalo čisto frakarsko in sima s širimi sloji prebivalstva nobenega stika.

— **Mariborsko poročno sodišče** je obdelilo 25 letnega delavca Taccarja iz Drenškega rebra zavojo rupa k desetletni ječi in 30 letnega sidarskega pomočnika iz Maribora, Fröscherja, k šestletni ječi. O obeh sločinah smo svojčasno poročali.

— **Pod vlak** se je vrgla v Zagrebu 36letna slabosna Neža Jurak, žena iz Bišeljkega na Stajerskem. Zlomljene ima roke in noge ter boče najbrj umira.

— **Polno ravnateljstvo** v Gradcu namerava premeščevati slovenske počasne uradnike na slovenska tla le proti temu, da uradniki sami plačajo stroške premeščanja. Da bi se ta krivica preprečila, je napisalo uradništvo „Nov. Slov. Stajerca“ s posebnim dopisom vse slovenske liste, da bi protestirali proti tej krivici. Odzvali pa sta se samo „Domovina“ in „Deva Doba“. Vsem drugim slovenskim listom se ni zdelo vredno potegniti se s nekaj besedami za keristi slov. počas. uradništva.

— **Is Ptaja**. Zedaji „Narodni List“ poroča iz Hajzine med drugim, da v onotno Senekovičovo gostilno radi zahajajo mnogi manj in bolj odlični slovenski gostje. Prav je tako, saj je hiša počtena in gostilna na dobrem glasu, četudi ji priporočajo ptajski kramar Slavitch v umazanem ptajskem „Stajercu“.

Bilo bi pa želeli, da bi vi „bolj odlični“ Senekovičevi slovenski gostje hoteli delovati na to, da bi ras te narodne gostine izgini samonemški napis in se nadomestil s slovenskim.

Obitalj Senekovičeva je narodna, zato boče pa tudi bres vsaga spora ustregla vaši želji.

In ko bo dšil Senekovičovo gostilno na Hajzini slovenski napis, takrat bo leta še bolj ugledna, in vi „odličnejši“ Senekovičevi slovenski gostje si smete s ponosom svojiti zavodni častni privedek.

— **Jubilajne cesarjeve počobe** v spomin nastopa šestdesetletnice vlade je izdelal državna tiskarna. Izdelane so zelo smetno po vzoru W. Ungerja.

— **Zahtanje počobnih in telefonskih pristajb.** Odlok trgovskega ministerstva, tičeč se umitjanja počobnih in telefonskih pristajb izide za pridožnje dni. Oslajave bodo veljale od 1. januarja 1908 naprej. (Glej politični pregled „Domovine“ št. 139.)

— **Jubilajne počobne znamke.** Po vedom 60 letnico vlade nabega cesarja izda počobna uprava posebne jubilejne počobne znamke. Na 6 in 10 vinarških znamkah je počoba nabega cesarja. Stike je izdelal profesor Kolo Moser.

— **Kakšna bo zima?** Za december prerokujejo razni vremenaki prvotki mnogo snega in oster mrz, pomnje pa bo baje suho, jasno vreme.

Kranjske.

— **Društva slov. časniharjev** in kajničarjev je daroval G. Jobatin, lastnik prve jagolov. tovarne za kavise srogate v Ljubljani, 30 K.

— **Društvo odvratnih** in notarnih uradnikov na Kranjskem se je osnovalo minolo soboto v Ljubljani.

— **V smrt** je vtehal je bila obojena v ponedeljek pred ljublj. porotnim sodiščem Marija Kosman, ki je s misnico zastrupila svojega 6 letnega otroka.

— **Razstavo in prodajo** samirnega sadja je priredila Kmetijska šola na Grna v mestni hiši v Novem mestu. Razstavljene so bile jabolka, hruške, orehi in neplji. Sadja se je mnogo prodalo.

— **K stvarit vedoveda** za mesto Kranj bo prispevala vsi 248.000 K. Zgradba se bo razpisala v kratkem.

— **Nemški šolski nadzor** na Kranjskem! „Slovenec“ poroča, da namerava nasčno ministerstvo nastaviti posebnega šolsk. nadzornika za nemške šole na Kranjskem. List pa dostavlja, da se to najbrj samo govoric.

— **Velik požar.** Zedjno nedeljo je uničil požar v Gorenji vasi pri Logatcu ognj 16 poslopj. Zažgali so najbrj otroci-cigaretarji.

— **Narodeča na mostu.** Na mostu čez Savo pri Št. Jakobu sta zadela dva voza drug ob drugega tako močno, da so padle štiri osebe čez mostno ograjo v vodo in stonile.

— **Poskusen samonec.** V ponedeljek zvečer so je hotel v Ljubljani stopiti nek vojak-novinec. Naključje je hotelo, da se je med potjo spodtaknil in padel. Tako so ga dobiteli tovarniki in ga s velikim trudom spravili v šestpetersto vojašnico nazaj.

— **Pijančeva smrt.** V Rudniku je izpil 38 letni kovač Jože Cimperman v jednom dneku tri četrt litra žganja in čez jedno uro umrl.

Iščem dečka

iz dobre hiše kateri bi imel veselje en za mesarsko obrt. 2-3

Ivan Grobček mesar, Brežice.

Učenec

za trgovino mešanega blaga s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme pri vrčki: **Norb. Zanier & sin** Sv. Peter 33: Savinška dolina.

Sprejemem tako trgovsko pomočnico

kot voditeljico svoje podružnice v **Šmarjeti blizu Rimskih toplic** **And. Elsbacher** 627 v Laškem trgu. 3-1

Prodaja se

po zelo nizki ceni **posestvo lepo kmečko** s gospodarskimi poslopji. Zemljišče (hosta, travniki in njive) meri 70 johov. Kupci naj se oglasijo naravnost pri posestniku **Antonu Kmetiču, Bukovje, počta Zgorje ob Savi.** 634 2-2

Zahvala.

Nemila usoda nam je iztrgala našo preljubljeno, nepozabno soprogo, osiroma mater, hčero, nečakinjo, sestro, vsakinja in teto gospo

Minko Brenčič, roj. Pransels.

Doblo nam je toliko dokazov ljubeznjivega in prišernega sočutja porodom bridke izgube rajnce, podarilo se nam je mnogotervno krasnih vencov in izredno mnogotervitna udeležba pri pogrebu nam je bila svedoča, kako priljubljena je bila ranjka pri vseh sorodnikih, prijateljih in znancih. Za vse te dokaze sočutja, dobrohotnosti in in naklonjenosti izražamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Žalujoči ostali.

Savinski liker

preiskan in preizkuben na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planjskih in gorakih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke **VINCENC KVEDER** žalec v Savinski dolini, Stajerska.

596 160-3

Steckenpferd lilijino milo

50-35 od Bergmann A dr. Drabdani in Dešin na Labi (Četko) 97 je in ostane po priznanjih, kater. dobivamo dan za danom, najbolje zdravilno milo proti pegam na lica in v dosegu ostane, mehko tako in zdravo barvo na obrazu. Znamk pa 30 v je dobili po vseh letarnah, drogerijah, trgovinah s čilozami in slika ter pri vsaki.

Darujte Ciril-Methodovi družbil

„Ilustrovani narodni koledar“ letnik XIX.

za leto **1908**

je izšel in je dobiti v Zvezni tiskarni v Celju.

Cena: broširan K 1[—], elegantno v platno vezan K 1⁵⁰, po pošti 20 vinarjev več.

Uredil prof. dr. Ant. Dolar.

Galošne, prave ruske, s znamko „ZVEZDA“ pripravila P. Kostič v Celju.